

İran'ın Kuşatılmasından Yeni Orta Doğu Mühendisliğine

Günlük haber gürültüsünün ötesini düşünenler için Orta Doğu'daki hızlı gelişmeler, artık birbirinden bağımsız bir dizi askeri ve siyasi olaydan ibaret değildir. İran'a yönelik savaş, deniz ablukası, ABD'nin yoğun askerî varlığı, Ankara'nın NATO zirvesine ev sahipliği yapması, Türkiye, Suudi Arabistan ve Pakistan arasındaki üçlü savunma anlaşması, Mısır'ın katılım olasılığına açılan kapı, ardından Türkiye'nin Yahudi varlığı ile İran'ı tek bir bölgesel güvenlik sistemine entegre etme olasılığından bahsetmesi... evet tüm bunlar, farklı seviyelerde olsalar da tek bir yönde ilerlemektedir ki bu da: Orta Doğu'daki güç dengesini yeniden şekillendirmek ve onun güvenlik ile siyasi ilişkilerinin kurallarını yeniden tanımlamaktır.

Bu açıdan bakıldığında, şunu sormaya hakkımız vardır: Washington, sözde bir zaferin propagandasını yapmak için bu savaştan nasıl bir Ortadoğu ortaya çıkarmak istemektedir? ABD'nin okumasına göre İran, sadece yenilgiye uğratılması gereken askeri bir düşman değil, aynı zamanda bölge içindeki konumunun yeniden düzenlenmesi gereken stratejik bir düşümdür. Küfrün başı Amerika, sadece İran'ın nükleer silaha sahip olmasını engellemek ya da füze ve deniz kuvvetlerinin kapasitesine zarar vermekle ilgileniyor gibi görünmemekte; aynı zamanda, vekil ağıları, füze kapasiteleri, deniz tehdidi ve bir dizi Arap ülkesine uzanan kolları aracılığıyla sınırlarının ötesine nüfuz etmesine imkan veren modeli yeniden üretmesini de engellemeye çalışmaktadır.

İşte İran'a saldırmakla ona boyun eğdirmek arasındaki fark da burada yatmaktadır; zira askeri darbe, ne kadar sert olursa olsun, hedef alınan devlet gücünü yeniden inşa edebilirse geçici bir olay olarak kalmaya devam edecektir; ama İran'ın eski gücünü yeniden üretmesi son derece maliyetli ve zor bir hale gelirse, o zaman derin hedef gerçekleşmiş olur: Yani İran'ın askeri bir çatışmada sadece yenilgiye uğratılması değil, güç dengesindeki konumunun kökten değiştirilmesi gerçekleşmiş olur.

Bundan dolayı deniz ablukası ve ABD'nin askeri varlığının, geçici baskı araçları olarak değil, İran'ın bölgeye kendi şartlarını dayatmasına imkan veren güç araçlarını geri kazanmasını engelleme çabasının bir parçası olarak değerlendirilmesi gerekir; bu da ABD Merkez Komutanlığı'nın son hamleleriyle de teyit edilmiştir; zira komutanlığının bölgedeki altı ülkeyi kapsayan gezisi ve Abraham Lincoln uçak gemisine yaptığı ziyaret, İran'ı çevreleyen güvenlik ortamını yeniden düzenlemeye yönelik eşzamanlı bir ABD hamlesini yansıtmaktadır. (CENTCOM, 15/08/2026).

Ancak ne kadar büyük olursa olsun ABD'nin askeri gücü, savaş sonrası gelecek düzeni tek başına inşa edemez. Zira çatışma, mühimmat ve kaynakların tükenmesi boyutunu ortaya koymuştur; ayrıca Ürdün'deki 22. Kule Üssü'nde ABD güçlerinin uğradığı kayıplar, İran'ı zayıflatmaktan bölgesel denklemini yeniden şekillendirmeye geçişin muazzam bir maliyet ve risk barındırdığını ortaya koymaktadır. Washington kapasiteleri yok etmeyi,

caydırıcılık sağlamayı ve yeniden silahlanmayı engellemeyi başarabilir; ancak tek başına kaba kuvvetle kalıcı bir siyasi ve güvenlik meşruiyeti tesis edemez. İşte bu yüzden, yeni düzenin inşasındaki yükü kendisiyle birlikte sırtlayacak bölgesel güçlere ihtiyaç duymaktadır

İşte tam da bu noktada, Türkiye'nin rolü öne çıkmaktadır; bu rol ise, Washington'un geleneksel arabulucusu ya da müttefiki olmanın ötesine geçerek daha iddialı bir konuma doğru, yani bu çatışmanın rahminden doğacak bölgesel sistemin mimarlarından biri olmaya doğru ilerlemektedir. Zira Türkiye, Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan coğrafi bir konuma, dengeleyici bir askeri ağırlığa, NATO üyeliğine ve Arap ülkelerinden İran'a, Rusya'ya ve Batı'ya uzanan ilişkiler ağına sahiptir; bu da onu, Amerikan şemsiyesini geliştirmekte olan bölgesel güvenlik yapısına bağlamaya uygun bir hale getirmektedir.

Bu bağlamda Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın bir süre önce ortaya koyduğu vizyon, Türkiye, Pakistan, Suudi Arabistan, Mısır ve Körfez ülkelerini bir araya getiren bölgesel bir güvenlik ve işbirliği mekanizması önerisinden ve 1967 sınırları temelinde bir Filistin devletini tanırsa Yahudi varlığı için kapıyı açık bırakmasından sonra özel bir önem kazanmaktadır; daha sonra İran'ın da bu sisteme katılma olasılığı da söz konusudur. (Şarkul Avsat, 31 Mayıs 2026).

Bu, sadece geçici bir diplomatik fikir değildir; aynı zamanda İran'ı ve hatta Yahudi varlığını yeni güvenlik kuralları çerçevesinde sisteme dahil etmeyi mümkün kılacak şekilde bölgesel düzenin yeniden inşasına yönelik bir vizyondur; böylece İran'ın zayıflatılması, onu yeniden müzakereye zorlamak ve herhangi bir münferit gücün oyunun kurallarını dayatamayacağı bir düzeni kabul etmeye mecbur bırakmak için bir aşama haline gelecektir.

Bundan dolayı Türkiye, Suudi Arabistan ve Pakistan arasında imzalanan Mekke Anlaşması'nın, geçici bir savunma düzenlemesinden daha fazlası olarak anlaşılabilir; zira bu anlaşma, özellikle genişletilme ve başta Mısır olmak üzere diğer ülkelere açılma olasılığından söz edilmesiyle birlikte, daha geniş bir güvenlik yapısının çekirdeğini temsil edebilir. Gerçekleşmesi halinde Mısır'ın katılımı, projeye Arap, coğrafi ve stratejik açıdan büyük bir ağırlık katacaktır; zira Türkiye, Doğu Akdeniz ve Anadolu'nun kapısını elinde tutarken, Suudi Arabistan Körfez bölgesinin ağırlık merkezini elinde tutmakta ve nükleer güce sahip Pakistan ise, projeye Asya'daki derinliğini ve Hint Okyanusu'na uzanışını sağlamaktadır; Mısır da Doğu Akdeniz, Kızıldeniz ve Arap ülkeleri arasındaki bağlantı halkasını temsil etmektedir. O zaman söz konusu olan, sınırlı bir üçlü ittifak değil, aksine Akdeniz'den Körfez'e ve Güney Asya'ya uzanan bir güvenlik sisteminin çekirdeği olacaktır.

İşte burada Türkiye'nin vizyonu, ABD'nin çıkarlarıyla örtüşmektedir; zira Türkiye, Batı sistemiyle olan bağının, onun güvenlik ve stratejik hedeflerinin önemli bir kısmını karşıladığının farkındadır. Bu güvenlik hırsı; Körfez'i Irak ve Türkiye üzerinden bağlayan Kalkınma Yolu, Orta Asya'yı Türkiye üzerinden Avrupa'ya bağlayan Orta Koridor, Türkiye'yi Azerbaycan ve Orta Asya'ya bağlayan Zengezur Koridoru ve ülkenin Doğu ile Batı arasında bir sanayi, ticaret ve transit merkezi olma konumunu pekiştirmeye çalışan "Türkiye Yüzyılı" vizyonunun öne çıktığı daha geniş bir jeoekonomik proje ile tamamlanmaktadır.

Bu ağılar genişledikçe, Türkiye'nin istikrarlı bir bölgesel ortama olan ihtiyacı da artmaktadır; dolayısıyla güvenlik, ülkenin coğrafi konumunu uzun vadeli ekonomik ve stratejik bir nüfuz kaynağına dönüştürmenin bir şartı haline gelmiştir; bu da niyetlerini doğrudan açıklamakta tereddüt etmesine rağmen, hesaplamalarında Irak ve Suriye'nin önemini açıklamaktadır.

Buna karşılık ABD, güvenlik sorumluluğunun daha büyük bir kısmını üstlenen bölgesel bir sistem kurabildiği takdirde Orta Doğu'nun tüm detaylarını bizzat yönetmeye ihtiyaç duymayacak; bu arada Amerika dengenin garantörü ve onun çöküşünü engelleyecek bir güç olarak kalmaya devam edecektir. İronik olan ise, Türkiye'nin rolünün yükselmesinin ABD'nin hakimiyetinin tam tersi olmayabileceği, aksine bu hakimiyetin doğrudan askeri bir varlıktan, yükünü yerel güçlerin paylaştığı bölgesel bir sistemin arkasında liderlik yapmaya dönüştürülmesini sağlayan araçlardan biri olabileceğidir.

Bu açıdan bakıldığında, İran'a yönelik savaş, doğrudan kendi sahasının ötesine geçmektedir. Zira Amerika'nın mutlaka İran'ı işgal etmesine veya devletini yıkmasına ihtiyacı yoktur; aksine onun ihtiyaç duyduğu şey, İran'ın bölgesel ağırlığını bir hegemonya projesine dönüştürme gücünü boyunduruk altına almaktır; yani onun komşularını tehdit eden bir askeri ağı yeniden kurmasını, Hürmüz Boğazı'nı kalıcı bir silah olarak kullanmasını, denetimsiz bir nükleer yarış başlatmasını veya vekilleri aracılığıyla bölgeyi yeniden şekillendirmesini engellemektir. Daha kesin bir ifadeyle: Amaç İran'ı yok etmek değildir, aksine onun Ortadoğu'ya kendi düzenini dayatma gücünü ortadan kaldırmaktır.

Görünen o ki İran da bu boyutu kavramış durumdadır. Zira İran Parlamento Ulusal Güvenlik Komisyonu Üyesi İbrahim Rızai, Suudi Arabistan'ı Türkiye ve Pakistan ile 'kağıt üzerinde kalacak bir anlaşmaya' bel bağlamaması konusunda uarmıştır; bu sırada Keyhan gazetesi ve Tasnim Haber Ajansı da anlaşmanın İran'ı ve "Direniş Eksenini" hedef aldığını, bunun Suudi Arabistan'ın güvenlik arayışını Türkiye ve Pakistan üzerinden gerçekleştirmeye yönelik yeni politikası çerçevesinde gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu tutumlar, İran'ın Mekke Anlaşması'nı sadece Suudi Arabistan'ın sınırlı bir düzenlemesi olarak değil, kendisini çevreleyen stratejik ortamın yeniden şekillendirilmesinde bir halka, hareket alanının daraltılması ve yeni bir bölgesel düzenle muamele etmeye zorlanması olarak gördüğünü teyit etmektedir.

Burada, müzakerenin savaşın bir parçası olduğu, onun zıttı olmadığı mefhumu pekiştirilmektedir; zira müzakere süreci, çatışmayı yönetmek, düşmanı yıpratmak ve onu aşama aşama daha zayıf bir konumdan bir uzlaşmaya sevk etmek amacıyla Tahran üzerinde askeri, ekonomik ve stratejik baskı uygulamanın araçlarından biri olmaya devam etmektedir. Bu nedenle İran'ın müzakere ile gerilimi tırmandırma ihtimalleri arasında sıkışıp kalması, onu istikrarlı bir strateji inşa etmekten mahrum bırakmakta ve daha geniş vizyonda çıkış yolunu bir anlaşmaya bağlamaktadır; zira bu anlaşma, İran'ın bölgedeki konumunu yeniden tanımlayarak onu kendi kurallarını dayatmaya çalışan bir güç olmaktan çıkarıp, ortak bir güvenlik sistemi içindeki bir tarafa dönüştürmeyi hedeflemektedir.

Aynı durum, farklı bir şekilde de olsa Yahudi varlığı için de geçerlidir; zira varlığın sistem içindeki konumu yalnızca Washington veya Ankara tarafından belirlenmeyecek, aynı zamanda Yahudi varlığının kendi tercihine ve üç tarafın, gelecekteki Ortadoğu'nun şekli konusundaki vizyonlarının örtüşmesi boyutuna da bağlı olacaktır. Varlığın güdülerini farklı olsa da çıkarları, Filistin davasının tasfiye edilmesinin kendi konumunu yeniden tanımlamak ve bölgede güvenlik ile siyaset açısından entegre olmasının önündeki yolu açmak için bir şart olduğu gerçeğinde kesişebilir. Belki de Türkiye ve Mısır'ın Gazze ile ilgili "Barış Kurulu'na" katılması, Filistin meselesinin yönetilmesinde ve bölgenin güvenlik dengesinin yeniden düzenlenmesinde giderek artan bu bölgesel rolün erkenden ortaya çıkması olabilir. Sloganların sahteliğinden uzak bir şekilde Filistin meselesi burada, stratejik düzenlemelerden ayrı bir dosya olarak değil, Orta Doğu'nun yeniden şekillenmesi denkleminin bir parçası haline gelmektedir.

Bu bağlamda, şu anda yaşanmakta olan daha derin dönüşüm şu şekilde anlaşılabilir: Yani rekabet halindeki eksenlerin hakim olduğu bir Ortadoğu'dan, Amerika'nın en büyük garantör rolünü koruduğu, bölgesel güçlerin güvenliğinin giderek artan bir kısmını yönettiği ve Türkiye'nin bu sistemin en önemli mimarlarından biri olarak öne çıktığı ortak bir bölgesel güvenlik sistemine geçiş olarak anlaşılabilir; bu sırada İran'ın konumu ve Yahudi varlığının bu sistem içindeki yeri yeniden tanımlanmaktadır.

Eğer bu süreç başarıya ulaşırsa, savaş sadece İran'la olan bir çatışma olmayacak, aynı zamanda yeni güç dengeleri temelinde Ortadoğu'yu yeniden formüle etmek için kurucu bir an olacaktır; bu yeni Orta Doğu'da, İran varlığını sürdürecektir ancak hegemonya kurma gücünden yoksun olacak; Türkiye ABD'nin yerini almadan yükselen bir güç olacak ve Yahudi varlığının entegrasyonu ise bu projenin köşe taşı olacaktır; bu arada bölgesel güçler, Washington'un stratejik şemsiyesi altında kalan sistemin güvenliği konusunda giderek artan bir sorumluluk üstleneceklerdir. İşte tam da burada yeni Ortadoğu fikri yatmaktadır: Yani savaşın dayattığı güç dengelerini, sırf caydırıcılık dengesinden, daha sürdürülebilir bir "barış" üretebilen bir güvenlik ve siyasi sisteme dönüştürmek.

Ne kadar kurnaz ve hesaplı olursa olsun bu şeytani plan, Allah'ın izniyle şafağı doğmanın eşiğinde olan İkinci Raşidi Hilafet kayasıyla paramparça olacak ve Netanyahu'nun bahisleri, Erdoğan'ın kurnazlığı veya Trump'ın kibri bunun gerçekleşmesini engelleyemeyecektir; şüphesiz Allah mühlet verir ama ihmal etmez: **وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ** **"Onlar (sana) tuzak kurarlarken Allah da (onlara) tuzak kuruyordu. Çünkü Allah tuzak kuranların en iyisidir."** [Enfal 30] Ve Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **إِنَّ اللَّهَ بِأَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا** **"Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur."** [Talak 3]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Müh. Visam Atruş